



Vlaams
Parlement

stuk **648** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 26 januari 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum

betreffende de opmaak van een reddingsplan
voor natuur en biodiversiteit in Vlaanderen

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heer Wilfried Vandaele

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Els Robeyns;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

648 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed behandelde het voorstel van resolutie betreffende de opmaak van een reddingsplan voor natuur en biodiversiteit in Vlaanderen op 19 oktober 2010.

1. Toelichting

De heer *Dirk Peeters* geeft toelichting bij het voorstel van resolutie. De problematiek inzake biodiversiteit is volgens de indieners ernstig, op wereldschaal en in Vlaanderen. De biodiversiteit gaat wereldwijd sterk achteruit; een derde van de soorten zal uitsterven. In Vlaanderen is 28 percent van de soorten bedreigd.

De heer Peeters verwijst naar eerdere tussenkomsten en stelt al herhaaldelijk benadrukt te hebben dat Vlaanderen niet in orde is met de ruimtelijke afbakening in het buitengebied. Vlaanderen hinkt hopeloos achterop. Er is de problematiek van de ontbossing. Vlaanderen haalt de doelstellingen inzake herbebossing niet, en evenmin de doelstellingen voor de bescherming van de zonevreemde bossen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn wel bepaald, maar nog lang niet gerealiseerd. Op lokaal bestuursniveau – en dat is de invalshoek die de minister de laatste tijd gekozen heeft – wordt heel weinig gedaan om deze problematiek aan te pakken. Het lokale bestuursniveau wordt ook onvoldoende ondersteund om op dat vlak werkzaam te zijn.

De indieners willen aan de Vlaamse Regering een aantal aanbevelingen doen om een antwoord te bieden op de problematiek van de teloorgang van de biodiversiteit.

De indieners vragen in eerste instantie aan de Vlaamse Regering om nieuwe ambitieuze doelstellingen voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van biodiversiteit en natuur te verdedigen binnen Europa, op de top te Nagoya in december 2010, en deze ambities ook om te zetten in Vlaams beleid.

De tweede vraag aan de Vlaamse Regering is om binnen Europa en wereldwijd een sterke solidariteit te bepleiten met inspanningen voor het behoud van natuur en biodiversiteit in ontwikkelingslanden en daarvoor ook de nodige eigen middelen vrij te maken.

De derde aanbeveling stelt dat daartoe in het bijzonder werk moet worden gemaakt van de volgende, reeds vroeger besliste maar nog niet uitgevoerde, maatregelen:

a) afbakening van natuur – bescherming van bossen:

- de afbakening van het volledige Vlaams Ecologisch Netwerk en de afbakening van het integrale verwevings- en ondersteunend netwerk tegen eind 2012;
- onder meer in het kader van RSV II wordt de mogelijkheid onderzocht van extra natuurverweving in woonzones en kmo-zones en van extra stimuli voor natuurverbindingsgebieden die doorheen alle ruimtelijke bestemmingszones kunnen lopen;
- de compensatieplicht voorzien in artikel 90bis van het Bosdecreet door het betalen van een bosbehoudbijdrage te vervangen door een werkelijke herbebossing. Indien er geen mogelijkheid is tot herbebossen, wordt de ontbossing niet toegestaan;
- de gelden van het Boscompensatiefonds onmiddellijk vrij te maken voor herbebossingprojecten waarbij ook de lokale besturen en de bosgroepen worden betrokken;
- waardevolle zonevreemde bossen – inzonderheid de Ferrarisbossen, die sinds ongeveer 1780 op kaart staan (Ferrariskaart) – worden effectief herbestemd als bos;
- natuurbeheer, natuurontwikkeling, bebossing, natuurrichtplannen en bosbeheerplannen worden meer aangegrepen als sociaal-economische ontwikkelingskansen om ook groene jobs te creëren;

- een ruimere dotatie uit het Gemeentefonds (openruimtebonus) voor gemeenten die niet overgaan tot het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden;
- een progressieve activeringsheffing (een heffing die stijgt in de tijd) voor onbebouwde percelen om het aansnijden van onaangeroerde woonuitbreidingsgebieden verbodig te maken;
- b) een billijke vergoeding voor ecologische diensten: de opmaak van een nieuwe ambitieuze kaderovereenkomst ‘ecologische diensten’ die wordt aangeboden aan alle landbouwers met forse vergoedingen voor verschillende agromilieu- en milieumaatregelen. Dit zit nu vervat in de beheersovereenkomsten met landbouwers, maar die zijn volgens de indieners aan herziening toe;
- c) financiering van natuurbehoud en -ontwikkeling in derde landen, naast het bestaande budget voor ontwikkelingssamenwerking, waarbij de indieners speciaal denken aan de heractivering van het Vlaams Tropisch Bosfonds;
- d) pps-projecten voor actieve natuurontwikkeling en investeringen in een groen netwerk. Niet alleen de overheid is aan zet; ook in samenwerking met de privésector moeten realisaties op het terrein mogelijk zijn voor de ontwikkeling van natuur en het vrijwaren van open ruimte;
- e) milieukwaliteit op maat van de meest kwetsbare soorten: aanscherping van de doelstellingen om vermesting tegen te gaan door een handhaving van de vergunningenstop voor bio-industrie, beperking van het pesticidengebruik en meer steun voor milieuvriendelijke en biologische landbouw vanuit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds;
- f) biodiversiteitsbeleid op lokaal niveau: meer steun voor een offensief beleid voor meer natuur- en biodiversiteit in elke gemeente. Heractivering van de gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen en een forsere ondersteuning van de lokale besturen via de samenwerkingsovereenkomst;
- g) instandhoudingsdoelstellingen: de indieners vragen tot slot een versnelde realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, zoals die werden vastgelegd voor habitats en soorten, en een actief beleid rond het monitoren en op een ecologisch verantwoorde wijze bestrijden van invasieve soorten.

Het voorstel van resolutie bouwt volgens de heer Peeters voort op reeds beslist beleid en op beleid dat niet wordt uitgevoerd, ‘beleid dat blijft hangen’. Het voorstel is volgens de indieners niet te ambitieus. De heer Peeters spreekt zelfs van een ‘tergend haalbaar’ project, dat wil zeggen dat het met eigen middelen kan worden uitgevoerd zonder buitensporige kosten.

2. Bespreking

Mevrouw *Valerie Taeldeman* verwijst naar de resolutie van de meerderheidsfracties over de tweede herziening van het RSV (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 650/2*), die op 6 oktober 2010 door de plenaire vergadering werd aangenomen. De meerderheidsfracties hebben bij de behandeling duidelijk gepleit voor een gelijktijdige afbakening van landbouw- en natuurgebieden, terwijl dit voorstel van resolutie er enkel natuur uit licht.

Een aantal punten die in het voorstel van resolutie van Groen! worden gevraagd, zijn volgens het lid in strijd met de beleidsnota Leefmilieu en Natuur. Een ruimere dotatie uit het Gemeentefonds voor gemeenten die niet overgaan tot het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden is bovendien in strijd met de beleidsnota Wonen. Als de meerderheid vooropstelt om tegen 2020 65.000 bijkomende sociale woningen te creëren, dan zullen die woonuitbreidingsgebieden enkel en alleen al door de sociale huisvestingsmaatschappijen worden aangesneden. Verder is het volgens mevrouw Taeldeman voorbarig om al te spreken over een billijke vergoeding voor ecologische diensten ter vervanging van de huidige beheersovereenkomsten. Het studiewerk daarover is nog maar net gestart.

Mevrouw *Gweny De Vroe* somt de punten in het voorstel van resolutie op waar de Open Vld-fractie achter staat: 1°, 2°, 3°, b), 3°, c), 3°, d), en 3°, g). Het punt 3°, a), onder meer over de vervanging van de bestaande boscompensatieplicht, gaat voor haar fractie te ver. Ook 3°, e), over milieukwaliteit op maat van de meest kwetsbare soorten, is te vergaand en 3°, f), over het biodiversiteitsbeleid op lokaal niveau, kan evenmin op volledige instemming rekenen. Open Vld kan het voorstel dus niet volledig steunen.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vindt het een zeer ambitieus voorstel. Vlaams Belang kan zich niet scharen achter een aantal aanbevelingen, achter andere punten dan weer wel. Iedereen is voorstander van een goede biodiversiteit, maar het voorstel is te vergaand om het in zijn huidige vorm goed te keuren.

De heer *Bart Martens* beaamt dat biodiversiteit meer aandacht verdient dan ze tot nu toe krijgt. Met het Internationaal Jaar van de Biodiversiteit en de Countdown 2010-campagne was het de bedoeling de achteruitgang in de biodiversiteit te stuiten, wat jammer genoeg niet gelukt is. De heer Martens hoopt dat de top over biodiversiteit in Nagoya in december 2010 het internationaal biodiversiteitsbeleid nieuw leven inblaast en dat ook in eigen land stappen vooruit worden gezet.

Het afbakeningsproces in de ruimtelijke ordening is volgens de heer Martens zeer belangrijk. Maar, zoals mevrouw Taeldeman al aanhaalde, is de meerderheid overeengekomen – ook in het kader van de uitvoering van het RSV – om de openruimtestructuren gelijktijdig af te bakenen: 38.000 hectare nieuwe natuurgebieden, 10.000 hectare nieuwe bosgebieden, de herbevestiging van de 750.000 hectare landbouwgebied. Begin oktober 2010 heeft het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie over de tweede herziening van het RSV goedgekeurd. Daarin wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd om bij prioriteit werk te maken van de uitvoering van die ruimtebalans in plaats van het RSV telkens te wijzigen. De meerderheid wenst dus ook vooruit te gaan in de afbakening van natuur- en bosgebieden.

In het voorstel van resolutie worden soms vergaande maatregelen voorgesteld, waarvan de heer Martens zich afvraagt of het doel de middelen heiligt, bijvoorbeeld de vraag om waardevolle zonevreemde bossen als bos te herbestemmen. Het Bosdecreet biedt reeds grote bescherming, ook voor zonevreemde bossen. Alle waardevolle zonevreemde bossen als bos herbestemmen, zou de overheid enorm veel aan planschadevergoedingen kosten. Die middelen kunnen dan niet worden ingezet om nieuwe terreinen te verwerven en te bebossen. De vraag is of op die manier het meest doelmatig met overheidsgeld wordt omgesprongen. Allicht kan men meer bossen realiseren door herbebossing dan door de herbestemming van de zonevreemde bossen.

De vorige Vlaamse Regering heeft in het Grond- en Pandendecreet voor het eerst werk gemaakt van een heffing voor het activeren van leegstaande percelen in woongebied. Dat beleid komt nu volgens de heer Martens op volle kruissnelheid. Eerst moet worden nagegaan of dat beleid vruchten afwerpt, vooraleer men het instrument gaat aanpassen.

De indieners vragen meer in te zetten op agromilieumaatregelen met het oog op biodiversiteit en natuurbeheer. De heer Martens pleit ervoor om de meest optimale instrumenten te hanteren. Wie garandeert dat meer middelen voor agromilieumaatregelen de beste manier is om de biodiversiteitsdoelstellingen te halen? Misschien levert aankoop, verwerving meer resultaat op. Ook bij de publiek-private samenwerking als de aangewezen weg voor het vrijwaren van de natuur en de open ruimte heeft het lid zijn twijfels. Spreker pleit

voor een objectieve evaluatie van de verschillende instrumenten die in het natuurbeleid kunnen worden ingezet.

Ook voor de meerderheidsfracties moeten de middelen in het Boscompensatiefonds effectief voor boscompensatie worden ingezet, onderstreept de heer Martens. Het lid betreurt dat zoveel middelen in dat fonds ongebruikt blijven. Minister Schauvliege heeft toegezegd dat er eindelijk werk zal worden gemaakt van een open oproep om lokale besturen de kans te geven om middelen uit dat gewestelijke fonds aan te wenden voor effectieve nieuwe bebossingen. Er wordt niet uitgesloten dat nieuwe systemen, zoals boscertificaten, zeer flexibel middelen uit dat fonds kunnen aanspreken om tot compenserende bebossing over te gaan.

De doelstellingen van het voorstel van resolutie zijn uiteraard nobel. De heer Martens hoopt dat de verdere achteruitgang in de biodiversiteit kan worden gestopt en dat de afbakingsprocessen, die nieuwe ruimte moeten geven voor natuur en bos in Vlaanderen, snel vorderen. Niet alle maatregelen in het voorstel kunnen de goedkeuring van de meerderheid wegdragen.

De heer *Dirk Peeters* repliceert dat het pleidooi voor ruimtelijke maatregelen niet betekent dat de indieners de filosofie van het RSV in vraag stellen. Het voorstel van resolutie verwijst naar de overdrukken die gecreëerd zijn in het Natuurdecreet: de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk en van het integraal verwevings- en ondersteunend netwerk.

De indieners vragen ook niet dat alle zonevreemde bossen als bos worden herbestemd. Het gaat om de Ferrarisbossen, gezien hun ecologisch en historisch belang.

Met de openruimtebonus voor gemeenten die niet overgaan tot het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden stellen de indieners ook niet het bindend sociaal objectief of het Grond- en Pandendecreet in vraag. Ze willen ook de realisatie van 65.000 nieuwe sociale woontiteiten niet hypothekeren. De indieners stellen wel vast dat er nog 480.000 geïnventariseerde onbebouwde bouwgronden zijn. De sociale woontiteiten zijn daarbinnen perfect realiseerbaar, zonder dat de woonuitbreidingsgebieden worden aangesneden. Er is inderdaad in een activeringsheffing voor deze onbebouwde percelen voorzien, maar nog steeds niet in een progressieve activeringsheffing, een heffing die stijgt in de tijd.

In verband met de vergoeding van de ecologische diensten verwijst de heer Peeters ook naar de TEEB-studie – de studie over ‘The Economics of Ecosystems and Biodiversity’ die in september 2010 op de Europese conferentie over biodiversiteit werd voorgesteld – en naar de conclusies van de Milieuverkenning 2030, die aangeven dat het sectorale en verkokerd denken moet worden verlaten voor verweving, ook van het plattelandsgebied, zijnde een mix van landbouw, natuur en bos. Vanuit die achtergrond en gezien de administratieve last die landbouwers ondervinden met beheersovereenkomsten, willen de indieners een globaal pakket voorstellen dat op het terrein meerwaarde zal opleveren.

De heer *Bart Martens* vindt het zeer ambitieus om op twee jaar tijd de 125.000 hectare VEN en 150.000 hectare IVON te willen realiseren. De doelstelling in het Natuurdecreet van 21 oktober 1997 was 125.000 hectare VEN tegen eind 2002 afbakenen. Toenmalig minister Vera Dua heeft tegen het einde van die legislatuur ongeveer 88.000 hectare afgebakend, die wel voor 95 percent op groene bestemmingen op het gewestplan lagen. Ze was eigenlijk nauwelijks begonnen met de moeilijke opdracht om die afbakeningen buiten de groene bestemmingen te realiseren. Nu op twee jaar waarmaken wat toen niet op vier jaar tijd is gelukt, is volgens het lid niet realistisch. De heer Martens meent dat de afbakening van VEN en IVON samen moet gebeuren met de afbakeningen van de openruimtestructuren, de bijkomende bestemmingen natuur en bos die conform het RSV moeten gebeuren, op basis van de overeengekomen AGNAS-methodologie.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt met 6 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding verworpen.

Bart MARTENS,
voorzitter

Wilfried VANDAELE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGNAS	Afbakening Gebieden Natuurlijke en Agrarische Structuur
IVON	integraal verwevings- en ondersteunend netwerk
kmo	kleine of middelgrote ondernemig
pps	publiek-private samenwerking
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
TEEB	The Economics of Ecosystems and Biodiversity
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk